

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Asia: VN/28239/2021 Hallituksen esitysluonnos laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Aika: 18.11.2021

Vantaan asiantuntijalausunto

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Vantaan kaupungilta asiantuntijalausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.

Maahantuloa koskevat säädökset

Vantaan kaupunki toistaa aikaisemman viestinsä siitä, ettei rajoilla toteutettava terveystarkastustoiminta ole vaikuttavaa tai tarkoituksenmukaista. Suomen oman epidemiologisen tilanteen heikennyttyä rajanylityspisteillä toteutettavien terveysturvallisuustoimenpiteiden merkitys epidemian rajaamisessa on vähentynyt entisestään. Vastustamme sitä, että rajoituksia jatketaan tässä muodossa 30.6.2022 saakka.

Nykyisilläkään matkustajamäärillä kattavaa tarkastustoiminta ei ole ollut enää mahdollista eikä perusteltua toteuttaa. Helsinki-Vantaan lentoasemalla on muutettu toimintamallia niin, että matkustajien asiakirjoja tarkastetaan ainoastaan pistokokeilla. Kaikkien matkustajien tarkastaminen ei ole mahdollista ja johtaisi käytännössä kaaokseen lentoaseman tiloissa. Tällä hetkellä valtaosalla Suomeen saapuvista matkustajista on myös todistus täydestä rokotussarjasta.

Kattavien tarkastusten toteuttamisessa myös henkilöstön saatavuus on suuri haaste.

Terveystarkastustoiminnan henkilöstön saatavuusongelmaa on tuotu jo aiemmin useaan kertaan esiin ja nyt uutena haasteena on myös muun henkilöstön saatavuus, kun esimerkiksi Finnair ja Finavia tarvitsevat nyt työntekijöitään takaisin omiin töihinsä. Helsinki-Vantaan lentoasemalla Finavia ei enää 1.1.2022 alkaen pysty tuottamaan terveystarkastusten matkustajaohjaukseen liittyviä palveluja.

Terveystarkastustoiminnan osalta on edelleen tuotava esiin, että rajanylityspisteiden terveystarkastus- ja näytteenottoon osallistuvien henkilöstö on poissa muun terveystarkastustoiminnan käytöstä, mikä nyt jo näkyy hoitajapulana sairaaloiden osastoilla ja perusterveydenhuollossa. Resurssit pitäisi siirtää terveystarkastustoimintaan hoitamaan sairaita. Esimerkiksi lokakuussa Helsinki-Vantaan lentoasemalla otettiin Suomeen saapuvilta matkustajilta yhteensä 4 739 kpl eli keskimäärin vain 150 näytettä päivässä, ja näistä

näytteistä positiivisia oli vain 44 kpl (alle 1 %). Saavutettu hyöty on nähdäksemme pieni ottaen huomioon jatkuvan näytteenottovalmiuden ylläpitämisen vaatiman resurssin.

Pidämme myös lentokentän terveystarkastustoiminnasta aiheutuvia kustannuksia saavutettuun terveyshyötyyn nähden kohtuuttomina.

Mikäli pykälien 16 a-g voimassaoloa päätetään edelleen matkustajiin kohdistuvien velvoitteiden osalta jatkaa, niin näkemyksemme mukaan terveystarkastusten järjestämisvelvoite rajanylityspaikkakuntien tartuntatautivastaavilta tulisi kuitenkin poistaa. Ehdotamme pykälien muotoilua siten, että kuntien tartuntatautiviranomaiset voivat tarkastuksia tarvittaessa toteuttaa ja matkustajalla on tällöin velvollisuus tarvittavat todistukset heille näyttää.

Emme näe myöskään perusteita sille, että osa matkustajista joutuisi jatkossa edelleen tekemään toisen koronatestin 72 tunnin kuluttua maahan saapumisesta. Tälle ei ole enää mielestämme epidemiologista perustetta, ja pykälän toteutumisen valvominen on käytännössä mahdotonta.

Lisäksi, mikäli rajapykälien voimassaoloa päätetään jatkaa, ehdotamme edelleen 16 c pykälään lisättäväksi matkustajat, jotka jatkavat suoraan lennolta esimerkiksi laivalle ja poistuvat Suomesta alle 24h sisällä. Tarkastusten ja testauksen kohdentaminen heihin ei nähdäksemme ole perusteltua, koska he ovat jo poistuneet Suomesta testivastauksen valmistuttua.

EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö

Pidämme hyvänä 58 i §:n muutosehdotusta, jossa pykälän 2 momenttia täsmennettäisiin siten, että koronatodistuksen esittämistä edellytetään tilaisuuden tai tilan koko aukioloaikana.

Valitettavasti ainakin Vantaalla terveysasemille hakeutuu runsaasti asiakkaita, jotka eivät erinäisistä syistä johtuen saa tulostettua EU-todistusta Omakannasta. Nämä asiakkaat työllistävät jo muutenkin kuormittunutta perusterveydenhuoltoa. Osalle pystymme tulostamaan meidän toimestamme todistuksen, mutta on myös joukko kansalaisia, joiden kohdalla tulostaminen ei ole mahdollista. Esimerkkinä ulkomailla rokotuksensa saaneet, Finentry-palvelun kautta ilman suomalaista henkilötunnusta näytteeseen hakeutuneet ja raja-arvoisen löydöksen saaneet. Olemme heille laatineet vapaamuotoisia todistuksia, mutta niistä puuttuu QR-koodi. Ymmärrämme tähän liittyvät tietosuojaoingelmat, mutta kansalaisten tasa-arvoisuuden turvaamiseksi tulisi tarvittaessa hyväksyä myös QR-koodittomat todistukset, mikäli kansalainen oma-aloitteisesti haluaa muuta kuin digitaalista todistusta koronapassina käyttää.

Yllä olevaan liittyen kuntien on suositeltu myöntävän EU-koronatodistuksia ulkomailla annetuista rokotuksista. Asiaan liittyy kuitenkin juridisia epäselvyyksiä ja myös todistusten oikeellisuuden tarkistaminen herättää kysymyksiä. Tästä syystä pääkaupunkiseudun kaupungit eivät ainakaan toistaiseksi myönnä ulkomailla annetuista koronarokotuksista EU-todistuksia, vaan ohjeistavat olemaan yhteydessä rokotukset antaneeseen tahoon.

Vantaalla 18.11.2021

Timo Aronkytö
apulaiskaupunginjohtaja

Kirsi Valtonen
ylilääkäri